

تحلیلی بر نبرد قادسیه

(علل سقوط دولت ساسانی)

داریوسس هاجر

انتشارات بادبان

سرشناسه	: مهاجر، داریوش، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: تحلیلی بر نبرد قادسیه (علل سقوط دولت ساسانی) / اثر داریوش مهاجر.
مشخصات نشر	: تهران: بادبان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۳۷۴ص.
شابک	: 978-600-91526-8-1
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
عنوان دیگر	: علل سقوط دولت ساسانی.
موضوع	: جنگ قادسیه، ۱۴ق.
موضوع	: ایران -- تاریخ -- ساسانیان، ۲۲۶ - ۶۵۱م
موضوع	: ایران -- تاریخ -- حمله اعراب، ۱۲ - ۱۳ق.
رده بندی	: ۱۳۹۰ ق ۸۷/م ۴۰۳ DSR
رده بندی	: ۹۵۵/۰۳
شماره شابک	: ۲۱۵۹۵۱۱

انتشارات بادبان

بزرگراه حکیم - بلوار - مجموعه فرهنگی، تفریحی، ورزشی شهر ستاره ها
تلفن: ۶۶۲۹۷۶۱۶ - ۱۱۲۰۵۷۱۰۵۹

تحلیلی بر نبرد قادسیه

پژوهشگر و نویسنده : داریوش مهاجر
ناشر : انتشارات بادبان
مدیر امور فنی : امیر هوشنگ اسکندری
صفحه آرای : آتیه طرح نگار پارسی (tnpars@yah.co)
تیراژ : ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ : اول، ۱۳۹۱
لیتوگرافی : ترنج رایانه
چاپ : آبنوس
صحافی : شاهد
بهاء : ۷۵۰۰۰ ریال
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۱۵۲۶-۸-۱

حق چاپ برای ناشر محفوظ است.

مرکز پخش: خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، انتشارات اردیبهشت

تلفن: ۶۶۴۹۷۶۱۳ و ۶۶۲۹۲۸۷۶

۵	پیش‌نویس‌تار
۹	بخش اول: اوضاع ایران به هنگام حمله اعراب
۱۰	از همگسیختگی مرکزیت قدرت
۱۸	جنگهای چند سده‌ای ایران
۲۳	مالیات‌ها
۲۶	نظام طبقاتی
۳۷	بخش دوم: دین در دوره ساسانی
۳۷	میترائیسم
۴۴	دین زرتشتی
۵۰	روحانیت زرتشتی
۵۴	زروان‌گرایی
۶۰	دین مانی
۷۰	آیین مزدک
۸۱	دین یهود
۸۷	مسیحیت
۹۴	مسیحیت عصر سامانی
۱۰۹	آیین بودا
۱۰۹	بخش سوم: بردگی
۱۱۱	بخش چهارم: وضع زنان

۱۲۱	بخش پنجم: اشاره کوتاهی به اوضاع اقتصادی
۱۲۷	بخش ششم: انحطاط و انقلاب
۱۳۱	بخش هفتم: پیشروان انقلاب
۱۳۲	سلمان
۱۳۹	بخش هشتم: تازیان مهاجم
۱۳۹	سرزمین و وضع اعراب در دوره جاهلیت
۱۵۳	جنگ شاهپور دوم با اعراب
۱۵۹	دولت امیر
۱۶۲	تسلط ایران بر یمن
۱۶۳	ملوک اعراب (در انتخابه)
۱۶۹	جنگ ذوقار
۱۷۷	بخش نهم: اسلام و خصوصیات آن
۱۸۲	اسلام در حواشی ایران
۱۸۵	بخش دهم: غارتگریهای اولیه و علل حمله به ایران
۲۰۳	بخش یازدهم: قادسیه
۲۱۳	صحنه جنگ
۲۱۷	اما در سوی مقابل
۲۲۰	جنگ
۲۲۲	روز نخست نبرد
۲۲۲	روز دوم نبرد
۲۲۳	روز سوم نبرد
۲۲۴	روز چهارم نبرد
۲۲۹	بخش دوازدهم: استقبال از اسلام
۲۳۴	عکس العمل مردم در مقابل اسلام
۲۵۳	بخش سیزدهم: سخن پایانی
۲۵۷	توضیحات و مآخذ

زمانی که سدام حسین حاکم مستبد بغداد و جلاد خاور میانه قرارداد الجزیره را امضاء کرده و خاک مقدس ایران را مورد تجاوز قرار داد، آوای تبلیغاتی وسیع سر داد که "این جنگ، قادسیه دوم است". وی به منظور جلب حمایت جهان اسلام از تجاوز گریش، خود را نماد امت اسلامی دانسته که به اصطلاح خویش می خواست جلوی تندرویهایی ایران اسلامی را سد کرده و ملت و اماجهای ملتی را بشکند.

وی به ظاهر در راستای تأمین این هدف و در باطن به منظور عقده گشایی ها، سلطه طلبی ها و درنده خویی بار بار وون طلبی های بیمار گونه اش سخن از قادسیه راند که برای اعراب این افتخارشان شمرده می شد چه بر اساس روایات تاریخ های سستی موجود و عصب در قادسیه بر سپاهیان یزدگرد سوم آخرین پادشاه ساسانی غلبه یافت و سپس سلسله ی ساسانی ساقط گشته، استقلال ایران از دست رفت و بدین ترتیب اعراب بر ایران مسلط شدند.

امروز ما ناظریم که قادسیه صدام واقعاً "قادسیه صدام" شد یعنی "خیاط در کوزه افتاد" و حمله ی غافلگیرانه و ناجوانمردانه سپاهیان وی،

مقاومت شدید و شجاعانه ملت بزرگ ایران را در پی داشت به طوری که حمله‌ی وی پس از چندی به ضد حمله ایران مبدل شد و فتوحات اولیه‌اش به شکست بعدی انجامید. رجز خواندن هایش به التماس تغییر یافت و جنگ طلب اولیه که می‌خواست و می‌گفت که "قادسیه ساز دوم" است، صلح طلب شد.

بررسی دقیق صفحات تاریخهای گذشته در خصوص جنگ قادسیه و شکست ایرانیان از اعراب نیز گویای آن است که در این جنگ و جنگ‌های دیگر چون "نهایند"، "پل"، "جلولا" و نظایر آن هزاران نکته‌ی تاریخی از موهنه است و ایران آن روز با هزاران هزار مشکلی که داشت دچار شکست نظامی ساده نگردید که رجز خوانی‌های بعدی مشتی عرب ساده سر را فراهم آورد. در تصرف ایران توسط اعراب صدها نکته تاریخی از مورخان دارد که این کتاب به بررسی آنها خواهد پرداخت، به طوری که با تعبیری بتوان گفت که ایرانیان از اعراب شکست نخوردند بلکه در واقع ایران آن دوره خود شکسته شد.

در سده‌های نخستین بعد از هجرت، اغلب دانشمندان و محققان سرزمینهای اسلامی در رشته‌های گوناگون علوم و فنون و هنرها، بیشتر کتابها و آثار خود را به زبان عربی نوشته و بعدها اعراب این دانشمندان و پژوهشگران را عرب دانستند. ابن سینا، خیام و زکریای رازی از این گونه‌اند. در حالی که اینان همگی ایرانی بوده‌اند و اندیشمندان آن روز جهان اسلام زبان تازی را که زبان دین اسلام و زبان پیامبر اسلام «ص» بود، زبانی وسیعتر و عملیتر برای علوم می‌دانستند و زبان عربی همانند زبان لاتین در قرون وسطا در اروپا بود که کلیه دانشمندان اروپایی از هر

ملیتی که بودند کتب خود را به زبان مزبور می نوشتند و خلاصه آنکه زبان مبین ملت اندیشمندان نبود. به همین قیاس است تفاوت بین پیروزیها و متصرفات اسلام و جدایی آن از عرب و از فتوحات اعراب. بعدها و در قرون بعد و به ویژه امروز اعراب فتوحات و پیشرفت های اسلام را به حساب خود گذاردند. غافل از آنکه اعراب جزئی از جهان اسلام و به عبارت بهتر جزئی از یک کل بودند. ایرانیان در ساختن جهان اسلام گسترش اسلام در جهان اگر نقشی بیش از اعراب نداشتند، از آنان که نقش داشتند.

در پرورش و گسترش تمدن اسلامی هم ایرانیان نقش عظیم داشتند. اندیشمندان و درمندان ایرانی در تکامل علوم و هنر اسلامی شاخص بودند که توضیح این امر خود کتابها می شود.

در حلقه ای تنگتر یکی از نزدیکترین ملوان پیامبر اسلام، یک ایرانی بود^(۱) که حضرتش وی را از خانواده خویش می شمرد^(۲) و علم او را دانستنی هایش را ارج می نهاد^(۳) و مورد توجه قرار می داد.

این خصلتهای ایران و ایرانی است که آن را در عالم اسلام مشخص و ممیز می گرداند و سرانجام این کشور که هزاران سال دایره تمدن و فرهنگی پرورده بوده و قرنهای یکی از دو ابرقدرت جهان بوده، چگونه است که به ناگهان درهم می پاشد و مثنی اعرابی بر آن مسلط می یابند. آیا واقعا این اعراب بودند که بر ایران مسلط شدند یا آنکه شکست دولت ساسانی و تصرف ایران هم دلایلی داشت که بیشتر آن دلایل داخلی بود تا خارجی. در این کتاب به بررسی این مقوله پرداخته می شود و در این بررسی کوشش در اختصار شده و از ورود به جزئیات

حتی الامکان خودداری گردیده است. در آوردن گفته‌ها و نوشته‌های دیگران، اگر مطلبی در چند مرجع آمده، غالباً به ذکر یکی اکتفا گردیده است.

در انتها از همسر که همیشه مشوقم در همه‌ی امور بوده و در تالیف این دفتر نیز محبتش را دریغ نکرده است، سپاسگزاری می‌نماید.

داریوش مهاجر

www.ketab.ir